

Janja Vidmar: **Koliko še?**

Dob: Miš založba, 2024, 284 str. (Z(o)renja).

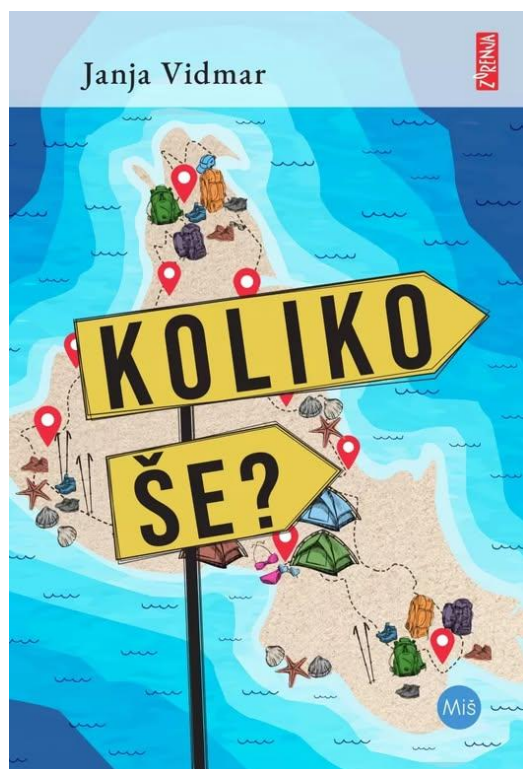
| M – 3. in 4. stopnja

| družine | pohodništvo | Krk | mladostniki

| družina | družbena slojevitost | razvajenost

| telesni napor | nesreče | preizkušnje |

osebnostni razvoj



Spretna žanrska mešanica problemskega, popotniškega, pustolovskega, družinskega idr., je privlačno napisan, spodbuja k pogovoru ... Pisateljica namreč v prvoosebnih pripovedih treh protagonistov (Ize, Lucije in Ognjena) predstavi zelo različne mlade in njihove zelo različne težave ... Takšno skupinsko romanje je odlična priložnost za nekaj "z(o)renja", počasi in mukoma, kot poteka vseh sedem etap na caminu (na katere je besedilo tudi členjeno) 😊

■ Skupina mladih hodi po caminu Krk, med njimi sta Iza in Lucija, pravi nasprotnici, ki sta se pred kratkim tudi stopli na šolskem hodniku. Pod vodstvom in s pomočjo treh vodnikov premagujejo težave na dolgih etapah hoje, neradi poslušajo razlage o

Janja Vidmar: **Samo mulca.**

Dob: Miš založba, 2025, 272 str. (Srečanja).

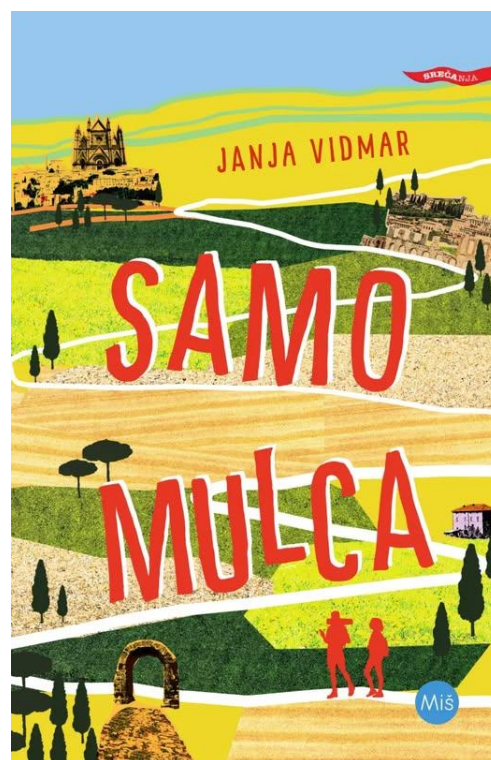
| P – 2. in 3. stopnja

| fantje | odraščanje | potovanja | Italija |

zaljubljenost | družina | mladostniki |

počitnice | puberteta | pustolovščine |

raziskovanje | tatvine



Prvoosebna pripoved 12,5-letnega fanta je posrečena žanrska mešanica pohodniške in detektivske zgodbe, blage kritike družinskih in drugih medosebnih odnosov, z nekaj ščepci prvih ljubezni in veliko humorja. Besedilo je členjeno na deset poglavij. 😊

■ Filip bi počitnice veliko raje preživel na bazenu s svojim bestičem Erazmom in drugimi prijatelji ter Lejlo, toda mora s staršema na pohodniško popotovanje po Umbriji, kjer je za umret vroče in dolgočasno (Vodička Polona veliko govori o tamkajšnjih krajih, kar vse zvemo tudi bralci!). Poleg odraslih (o vseh kaj zvemo, o gospe Hermini pa največ!) je v majhni skupini (vozijo se s kombijem!) samo še

kulturnih znamenitostih otoka (ampak bralci jih nehote profitiramo) idr., predvsem pa se počasi spoznavajo med seboj, se povezujejo, vzniknejo razumevanje, empatija, simpatija itd., nato pa Iza, pobegne, ker meni, da nikakor ne sodi v skupino ... nakar sledi nekaj akcije na kopnem in iz zraka.

13-letna Zala, ki je na pogled kakor fant, ampak ... no, je v resnici bistra punca, prav nič dolgočasna in občasno tudi privlačna. In kaj je v vsem tem detektivskega? Trem odraslim v skupini ukradejo denarnico in mobi ... prav Filip in Zala, ki sta »samo mulca«, se domislita, kdo bi lahko bili tatovi in kako jih prestreči ...

Spodbuda za branje:

Morda lahko uporabimo gornji kratki predstavitvi, ki sem ju objavila na Facebooku.

Spodbude za primerjavo obeh romanov:

- Poslušam prve spontane vtise mladih bralcev. Pogovarjamo se o tem, kar jih zanima. Pa vendar se malo pripravim ...
- Avtorica obeh romanov je pisateljica Janja Vidmar; toda roman *Koliko še?* je namenjen bralcem v 3. triletju in srednješolcem, roman *Samo mulca* pa bralcem 2. in tudi še bralcem 3. triletja. Vsaka starostna skupina prebere svoj roman in poroča o njem. Seveda oba romana **za primerjavo** lahko preberejo tudi npr. bralci 3. triletja in ju primerjajo.
- Različno zahtevna romana sta uvrščena v različni zbirki (Z(o)renja in Srečanja). Že ta uvrstitev precej pove o zahtevnosti romanov oz. o tem, kaj lahko pričakujemo.
- Oba romana sta žanrski mešanici pohodniškega in problemskega romana, toda v prvem so problemi odraščanja resnejši (družbena slojevitost, razvajenost, osebnostni razvoj) kot v drugem (odraščanje, puberteta, zaljubljenost), prvi je tudi bolj pustolovski (nesreče in reševanje), drugi pa kriminalni (tatvine, raziskovanje). V obeh so seveda pomembni medosebni odnosi, družinski (medgeneracijske razlike) in medvrstniški (spori, prijateljstvo, prve ljubezni). Oba romana odlikujeta tudi (blaga) kritika in humor.
- Ker so v romanu *Koliko še?* glavni junaki starejši in so na taboru, je zgodba bolj družinska in je več pozornosti do medvrstniških odnosov; v romanu *Samo mulca* pa sta glavna junaka mlajša in gre bolj za prijateljstvo in morda prvo ljubezen, zagotovo pa je več pozornosti namenjeno družinskim odnosom.
- Predstavimo torej bolj natančno glavne junake in tudi stranske junake iz obeh romanov, predvsem odrasle. Na kratko obnovimo dogajanje v obeh romanih. Pozorni smo do tega, kako se junaki v romanih skozi izkušnje spreminjajo. Kateri junak je doživel največji osebni razvoj? (V romanu *Koliko še?* najbrž Iza, v romanu *Samo mulca* pa Filip.)
- Oba romana gradijo prvoosebne pripovedi, v prvem so to pripovedi treh junakov (Ize, Lucije in Ognjena), ki imajo različne probleme (le-te bralec torej spoznava s treh

- vidikov), drugi pa je prvoosebna pripoved enega junaka (Filipa), čigar pozornost je usmerjena bolj na dogajanje, medtem ko osebni problemi niso tako pomembni. (S starostjo najstnikov se problemi množijo in poglobljajo!)
- Spodbujam mlade bralce, da so pozorni do jezika: ali so prvoosebne pripovedi štirih likov slogovno različne, govori vsak junak po svoje? Koliko uporabljajo sleng in koliko elemente digitalnega komuniciranja? (Tu junaki namreč uporabljajo mobilne telefone, družabne medije, internet ... igrajo računalniške igrice in poslušajo sodobno popularno glasbo. Veliko reči mi lahko pojasnijo!)
- Pogovorimo se o Izinem pobegu in reševalni akciji v prvem romanu ter o tatvinah in raziskovanju le-teh v drugem romanu. Se bralcem zdita to osrednja, najbolj razgibana dela zgodb? Na kaj vse pa bi še opozorili v vsakem romanu? Poslušam, poslušam: kaj se zdi mladim bralcem zanimivo, boleče, sporno idr., kaj pravilno in kaj napačno? Kako bi se oni lotili problemov, kakšne rešitve predlagajo?
- Že risbi na naslovnica obeh romanov obetata pohodniško tematiko: na prvem je tabla z naslovom romana *Koliko še?* postavljena čez risbo otoka Krk (ga takoj prepoznamo, če ga poznamo), pri drugem pa je videti, da gre za pohodništvo po pokrajini, kakršne so mdr. v notranjosti Italije in morda še kje v Sredozemlju (v resnici gre za Umbrijo). Pisateljica nam v obeh romanah dokaj podrobno predstavi posamezne kraje tako na Krku (vodniki jih predstavljajo mladim pohodnikom) kot v Umbriji (neumorna vodnica Polona jih predstavlja skupini odraslih in dvema mladina). Zanimivo je, da v obeh romanih predstavitev krajev NE zanimajo mladih. Pogovarjamo se, zakaj je tako? So podatki iz turističnih vodnikov suhoparni, preveč natančni ... zakaj komaj kdaj vzbudijo zanimanje? Mlade bralce spodbujam, naj povedo svoje mnenje, izkušnje s svojih pohodov, turističnih potovanj idr. Prosim jih za predloge, kako predstaviti mladim naravne in kulturne znamenitosti krajev.
- V obeh romanih mladim pohodi niso všeč. Zakaj ne, kaj bi si oni želeli? Kakšne pa so izkušnje mladih bralcev?
- Sta naslovnici všeč mladim bralcem? Bi ju oni narisali kako drugače, zdaj ko poznajo romana?
- Kaj pa moji gornji kratki predstavitvi romanov na Facebooku? Bi ju mladi bralci napisali drugače, z drugimi poudarki? Bi morda vsebinskim geslom dodali še katero?
- Bi romana priporočili? Če DA, komu in zakaj? In če NE, zakaj ne.
- Ej, bi se vi lotili še česa? Medgeneracijsko branje romanov in pogovor o njih, bi najbrž razkril še marsikatero idejo. 😊

Nadaljnje spodbude za branje:

- Janja Vidmar je avtorica številnih literarnih del za mladino, predvsem problemskih romanov. Katere poznamo? Nekaj jih je predstavljenih tudi v Priporočilnici Bralne značke; poiščite jih!
- Pisateljica Janja Vidmar je ljubiteljica pohodov in je napisala tudi trilogijo *Koraki* za odrasle, ki se dogaja delno na pohodih po treh različnih delih sveta. Ali gre v romanih *Koliko še?* in *Samo mulca* le za pohodništvo (dogajalna plast romanov) ali vendar tudi za simbolni pomen poti (psihološki razvoj junakov)? Bi se o tem pogovorili kar s pisateljico? Na daljavo ali bi jo povabili na srečanje? Pisateljica Janja Vidmar obiskuje mlade bralce, tudi mlade bralce, ki berejo za bralno značko 😊

mag. Tilka Jamnik